

Ibertas siquē modos tres dici
m^o eē: libertatē vicz actōis quā
oēs volūt: id est vt libere facere
possint q̄ volūt. Dicit etia libertas intel
ligētie quā nō oēs volūt. Est etia liber
tas recte volūtatis q̄ sp est bona: hanc
paucissimi volūt: id ē: vt ea velint q̄ dñt
florādū q̄ libertas actōis sine liberta
te bone volūtatis sp est mala. Clerū li
bertas intelligēdi ē media q̄ bona est q̄
nēscūq; libertati recte volūtatis adhēt
Mala at cū sine illa ē hz pmo q̄s q̄libz
libertatē intelligēdi: id ē scit intelligere
qd sibi expedit velūt illā i bono z sic p
meribz adipisci libertatē intelligēdi q̄c
qd expedit volēdi qd cūq; debet agēdi
qd qd pdest. Sub libertate volēdi est li
bertas arbitrij. De venatōne diaboli

Dabolus p peccati suggestione
q̄tidie id ad venādū: eos x̄o in
tra retia sua retinz q̄s nec dolor
p pctō ppo afficit. Illos at iā admittē
incipit: q̄s p carnis intēperie lugere iaz
p̄spicit. Quosdā at tercij ordīs sanatos
id est a carnalib^o z spūalib^o pctis oīno
pdit pmi oīo lugeat: doleat adhuc scōi:
tercij vero gaudeat.

Deus nō hor
rere deus dñ (reat peccati.
Hiam peccatricē: non q̄ horreat
pctm qz nihil est iusticia debita
quā ibi amaret: vt dicimus nos horrere
domū in q̄ nec est qd amem^o: s̄ h z illud
imprope: x̄tutib^o igif adhiream^o post
ponēdo vitia: z h̄ patiētā amplectēdo
cū iugi exercitio. Patiētia etenī v̄l q̄li
bet virtus sine exercitio q̄si plūbea lan
cea est.

Incipit anselm^o de mēsuratōe cruc

Boniam iu

q bēte filio tuo x̄p̄o: pfecti esto
te sicut z p̄ v̄l celestis pfect^o
est: z ap̄lo exhortāte: vt ad pfectionē fe
ramur: oib^o mōis ad pfectionē vite ten
dere dēmus. Tēdētes at sine ductore er

rare possum^o optie consulit nobis in eo
bonitas tua de^o meus q̄ eūdē vnicū tu
nz nobis iductorē tradere dignat^o es vt
nobis factis z verbis viā veritat^o onde
ret ac doceret. Qui etenī vt eū cōfidēter
seqremur pfectionis testionū phibuiti
dicēs: h̄ est fili^o meus dilectus in q̄ mibi
bñ cōplacui: ip̄m audite. Ip̄e igif vt fa
ceret volūtate tuā qd dā cōpēdium vie
pfectōis breuib^o sub x̄bis sz plimū pō
derosis nobis ostēdit dicēs. Si q̄svult
venire post me: abneget semetip̄m: z tol
lat crucē suā z seq̄tur me. In quib^o ver
bis ostēdit paucitatez pfectoz libertate
arbitrij eū seq̄ volētū: ip̄e tñ vult n̄ eē
ductor. Initiū vie pfectōis mediuz z fi
nis z q̄ intēdōe sit ambulādū. Singula
aūt i suis locis patebūt. Paucitatez pfe
ctoz innuis dñe in eo q̄ dicis. Si quis
q̄si aliq̄s ex mltis vult p^o me venire: et
q̄re h̄ deus me^o nisi ex qdā torporez pu
sillanimitate nimia eo q̄ pleriq; aim su
um ad tēdēdū surfū cogere nolūt: z pfe
ctā viā attemptare nō audēt.

n Ascit at pusillanimitas etiā nimio
timore: maxie ppter pctā p̄terita:
eo q̄ minus ppa respiciūt merita: p̄p
vtilitate q̄ nimis timēt impedimēta: et
q̄ statim nō sentiāt se pficere q̄tidiāos
lapsus: z q̄ tuā min^o cōsiderāt bonita
tē. Ista etiā sepe mltos repellūt: ne au
deāt attēptare viā pfectā: imoz ip̄os in
cipiētes sepe in tñ delijciūt: vt pcedere
se posse despant. Sed p̄mū scz nīmū ti
mor: ppter pctā p̄terita nō debet nos im
pedire: qz etsi bñ eis vtimur oīa p̄panē
nō b̄ in bonū p̄standi nīmā bonitatē tu
am p̄gscēdi te atq; amādi z laudandi.
florādū x̄o q̄ p̄ncipaliter tria dāna sūt
in pctis. s. q̄ i eis mēmur penā etnā: de
mēmur etnā b̄ritudiem: t̄ps qd pessimū
est sine amore z laude n̄ri creatoris expē
dūm^o. P̄ria duo p̄tinēt ad hoīem: terciz
um x̄o ad tuū dānū p̄tinere videt̄ deus
de^o meus. Lū ḡ ex idebita z nimia mīa

Deme

deputatos
fidelit
dissimul
laudē nā
essiduo nri
voluntate
Lur p
minuerem
etnalit m
p̄mū q̄re
vt dicit i eu
h̄ aduicē
nōbis dñe cant
p̄na s̄ vt nō cog
p̄tia v̄l am
q̄ tps z vi
laudādū telen
sic pusill
pctōz. Te
meritoz n
audēam^o q̄
Sed h̄nc
adū
Sūte
vici
colide
emer
su q̄ n
dum^o n
ind
q̄ n̄g
do etiā fer
lego om̄iā
p̄mū nūā h̄nc
cepit oīa m̄lectū. P̄
mā facer nos n̄mā ip̄m
S̄ v̄nē adactre
p̄cto h̄nc dētem^o q̄
ardat a laude tua. Qu
v̄m tuā volūtate h̄nc
S̄ h̄nc ei n̄ra sepe
p̄mū q̄ ma ocl̄ra sapia
m̄ p̄mū. Quīto terra p
p̄mū p̄mū. S̄ v̄nē

De mensuratione crucis

tua iam morti nos deputatos reuocare digneris ad vitam tuam: tam fideliter ad te dormiamus uerti ut danna nostra dissimularemus: et modis omnibus istare: ut laudem tuam quam negleximus saltim aliquo residuo nostri temporis suppleamus.

Quia est digne dissimulare timorem pene propter amorem tuum. A. Cur propter desiderium beatitudinis nostre minueremus famam laudis tue: cum eam pati eternaliter meruissemus et propter furor tuum. Primum quoniam te laudare quod es regnum dei ut dicitur in euangelio. Regnum dei inuicem est et habet adiuuantes uobis ex superbia danti. Da nobis domine caritatem non querentem quod sua sit: sed quod tua sit ut non cogat timorem pene tibi fuisse pro peccatis uel amoris nostre beatitudinis pro mercede: quod temporis et vires non sufficiunt nobis ad laudandum te: cuius bonitas exprimat omnem sensum et sic pusillanimitatem timorem non incutit peccatorum. Terret etiam nos quoniam nostrorum pulchritudinis merito ne ad perfectionem vite tendere audeamus: quod ad eam proinde redam non sufficiunt. Sed huic obicit quod tu domine iussisti nos emere et adiurasti quod gratiam emere dementem dixisti enim. Sitiētes uenite ad aquas. Quid est domine quod est uicium feruoris in laude tua et lac munde conscientie absque ulla commutatione debemus emere: nisi quod tibi sufficit quantumcumque pax sit quod habemus tibi dare: imo et huiusmodi quod damus tuum est. Inducit etiam pusillanimitatem quod indignos nos uidemus eo quod peccatum quod utique uerum est: quod si homo mille annis fuisset deo etiam feruentissime non mereret ex indigno dimidia die esse in regno celorum. Sed domine si dementem considerare tamen nostram utilitatem et tuam laudem: cuius bonitas erupat omnem intellectum. Pusillanimes etiam facit nos quod nimia impedimenta nostra uidemus. Sed domine si audaces te sequi proponimus pro certo habere debemus quod auferas quicquid nos retardat a laude tua. Quicquid ei non auferas secundum tuam uoluntatem libenter portare debemus. Stulticia enim nostra sepe putat ea esse impedimenta quae tua ocella sapientia ad nostrum ordinem nauit proficere. Quidam terret. quod si statim fecimus nos proficere. sed domine sepe differens quod

petit ut excites magis appetitum non differens quod nol' dare sed ut aucto desiderio habundantiam posses dare. Sextum est quod retrahit nos se quod quotidiani nostri defectus. Sed hoc est remedium ut sepe deputem aliquam horam diei ad exaudiendum nos quod licet habeamus nos in interitibus et exterioribus: et quicquid inuenimus quod nobis sit utile ad perfectum ad hoc firmissime laborare proponamus et defectus quod scilicet reice studeamus. Non autem terreat nos si forte non nunciamus aliquo die sepe propositum faciamus quod si minus proponamus quod longe facilius redit ad te quod ex infirmitate facit sepe propositum quod statum suum dissimulans se non proposuit emendare: imo quoniam maior est ei pena quam culpa et bonitas tua mal' nostris nouit bene uti: sepe faciens defectus nostros ad augmentum humilitatis prodesse ut uerum sit quod septies in die cadit iustus et fortior resurgit. Septimo pusillanimes nos facit quod tuam non prosequimur bonitatem. Cuius ei tibi oratio loquimur non debere te cogitare quod dux ad exaudiendum. Sed proinde benignissimum quod etiam assidue oramus scias quod sit necesse nobis et ex naturali bonitate tua in infinitum prior es ad exaudiendum quantum tu in te est quod nos audiat ad rogandum. Da dulcissime domine ut non sumus pusillanimes sed magnanimes in infirmitatibus nostris nos deicere contedebimus: medicina tuarum gratiarum apponentes non pusillanimes: sed magnanimes te sequi firmiter proponamus: maxime si non est in nobis tanta fortitudo quod pro te gigantum quod exultasti ad curandam uiam currere possim. sed tamen remedium habemus quod pro te clamare possim. Trahe nos pro te et clamorem nostrum audiat et exaudiet aures.

Secundo innuis liberis (ris tuis) tatem arbitrii te sequi uolentium in uia perfectiois cum dicitur. Si quis uult: quod habet relinquas hominum uoluntati: sed nunquam peritiam. Non: sed peritiam tibi domine reuastis cum omnis potestas a deo sit. Cur ergo causabitur homo se si te sequi uult et si potest: certe ideo quod te non sequitur: quod licet non possit pro se: tamen pro te quod non ideo reseruastis tibi potestatem nostram perfectam.

vt non possimus q̄ oīa opa nra oparis. Sicq̄ magis amiremur z laudem⁹ abis sū bonitatis tue q̄ eadē q̄ tu facis in nobis grata tibi sint z accepta: z iudicas ea digni mercede: z ita q̄ etiā calicez aq̄ frigide nō dimittis absq̄ mercede: z eo ip̄o nram allicis volūtate: quā adeo liberā ppter tui similitudinem fecisti vt cogi nō possit. Adulteris etiā alijs mōis ad viā vitatis z pfectōnis nos allicere studuisti. Uñ h̄ merebamur dñe vt ad nos descēderes: z humanitatē nram tibi taz mirabiliter vnires: z in ea tāhumiliter cū hoīe conuersareris nisi q̄ nos ad pfectōnē tui amoris sic puocare volebas: vt dū visibiliter deū agnoscam⁹ p hunc inuisibiliū zc. Quis ḡ homo dign⁹ erat vt filius dei morte p eo pateret. Aut q̄s vnq̄ meruit tuo corpe z sanguie refici: nisi q̄ tu deus me⁹ in h̄ ostēdisti auiditatē amoris tui circa nos: vt saltez ex multitudine z magnitudine tam mirabiliū beneficioz tuoz ad mutuā dilcōnez accēdetes cor nram z in captiuitatē amoris tui redigeres. Innumerabilia nimis sē bñficia tua dñe q̄bus volūtate nostram excitas vt pfecte z ardēter te seq̄ velim⁹ maxie autē q̄ puocarēt: imo si sic dicere liceret cogeret volūtate nram tue consideratio bonitatis ex q̄ oīa bona creata pcedūt. Qui autē pauca exptus est z nō dū exercitatus de te q̄ spūs es spūaliter cogitare voluēt. Sic meditari de te poterit inchoare. P̄mus assumat i mentē suam aliquā aīam virtutibus pfectam z de illa ita specialiter cogitet quasi nulli corpi sit cōiūcta: imaginez autē in illa oēm pfectionez virtutū que vnq̄ de aliq̄ aīa poterit cogitari scz q̄ bona: q̄ dulcē q̄ patiēs: q̄ misericors: q̄ sapiēs: q̄ caritatiua: q̄ fidel: q̄ pia: q̄ iusta: q̄ vera: q̄ humil zc. in hūc modū zc. Uñ autē circa aīam talia cogitauerit cogitet q̄ h̄ aīa est similis creatori in virtutibus: q̄ eam ad similitudinem suā fecit. z postea tran-

sferat se ad creatorē: vt oīa q̄ in aīa pfecta poterūt inuentri in creatorē infinita cogitet z immēsa z ea ip̄a naturā suam esse: z sic q̄damō inuisibilia dei p ea q̄ facta sūt cōspiciat intellecta. h̄ est quidē initial⁹ modus cogitādi de te dñe quem q̄ sollicite seq̄tur meditando te intrabis fontē viuū z dulcediem tue nature: que q̄to maior est oibus beneficijs tuis: tāto magis afficit nram volūtatez vt seq̄mur ardēter iesū filiū tuū ad laudē bonitatis tue nos informantem.

¶ Ercio enī sedit nram ductorez et instructorē cū subdit venire p^o me. ¶ Tūcūq̄ curramus feruenter seq̄ndo nullus pcedit te z nullus vadit iuxta te. Des nos optet ire post te. Quia tu es p̄mogenitus i mltis fratribus. P̄mo dicis dñe discipulis venite z videte: postea dicis venite post me vt q̄ in te viderunt imitent: deinde dicis vēite ad me oēs q̄ labo. z one. es. z ego reficiā vos zc. vt iugū tuū suaue z on⁹ tuū leue: quod qui susceperint hilariter possint portare ad glīam p̄ris tui. Tandem dicis: venite bñdici p̄ris mei: p̄ci. reg. Sic dñe iste ē fidelissimus legatus tu⁹ qui p̄mo ponit se nobis in exēplum cū dicit: venite z videte: z postea inuitat ad veniēdū p^o se. Veniētes ad se vocat vt reficiat ne deficiāt. Tandē assumet ad req̄em: vbi tñ req̄ez nō hēbim⁹ nocte ac die dicētes. sc̄t̄s. s. f. do. d. sab. Ibi absterges dñe oēm lacrimā ab ocul⁹ delictoz tuoz qm̄ nō erit ampli⁹ mors vltra neq̄ luc. zc. Sz dñe quō istō possit esse nō bñ pōt cōphēdere aīa mea q̄ aliq̄ mō expta ē q̄ta sit afflictio noscere te z non posse laudare te: cū z ip̄a afflictionē generet ppter gr̄itudiez q̄ licet ei affligi p eo q̄ nō p̄t laudare te: imo oīa q̄ vnq̄ ad laudē tuam cogitare loq̄ vl̄ agere p̄t afflictionem ei generant: qz his indignam se putat: et quia tibi in nullo poterit respōdere. Sic ergo anima incarcerationi in-

... sic infatigat
... quō fatiabi
... bonitas tua
... non posse
... q̄ b̄nt
... cogno
... laudare
... imēitate
... p̄ter ea p̄fect
... mō. Tul
... plage cu
... additū
... dñe credo
... que quā by
... pallio lau
... desiderū nram
... desideram
... Sic enī di
... mū
... dicitur
... quā h̄ hab
... pena quā h̄ hab
... alia pena
... h̄ a lēti
... q̄ oīa
... mēclura z
... videri
... filiae
... venire
... ostendit
... post
... se
... vult sed
... vt dicitur
... nōne
... in nos
... fūctio
... in nob
... dñe nos
... oīa bona
... h̄c autem
... mittam⁹
... nō sum⁹
... gamus

De similitudinibus

ymbis collocata: sic insatiabiliter affligit p laude tua: quō satiabit cū in meridie apuerit ei bonitas tua cū vtiq; videat ad plenū eā non posse laudari. Si forte dicis mihi dñe q̄ h̄ erit maximum gaudiū eius q̄ pfecte cognoscer bonitatem tuāz illā tā immensam q̄ eā nō poterit aliq̄ creatura plene laudare. v̄z credo: q̄ de bonitatis tue immensitate gaudebit: tamē adhuc penitet eā pfecte non posse laudare nisi aliquo mō. Uulnera ei⁹ alligarent̄ z pcussure plage eius sanarentur qz tūc p̄mū oleū additū esset camio. Tūc si placet tibi dñe credo q̄ etiā pena z afflictio laudis tue quā h̄ h̄ aia tibi satiabit̄ z alligabit̄ pallio laudis cuz tu q̄ replez ī bonis desiderū n̄m t̄m dederis te laudare q̄tum desideram⁹: immo lōge sup̄ desideratū. Sic enī dixisti qz vof plorabit̄ z flebit̄ nūc mūd⁹ aut̄ gaudebit. Tristitia v̄ra d̄tetur in gaudium. Sanata aut̄ pena quā h̄ habuit z impleto qd̄ h̄ desideravit aliā penaz p maiorē laudatōe tibi sicut nec h̄ a se habere nō pōt. Tu etiā nō dabis ei q̄ oīa disponis in numero pōdere z mēsurā: qz tūc nō erit amplius flēdi sed ridendū cū apparuerit nobis tuus v̄nic⁹ filius nobis: si volumus post ipm venire.

Quarto ergo ostendit nobis inītiū vie q̄ debem⁹ post xpm venire: cuz dicit abneget semetipsum. Qui ḡ in via pfectōis vult seq̄ xpm ihesum laboret pmo vt abneget semetipm. Merito ḡ debem⁹ nos abnegare cū nihil iuris habeam⁹ in nobis. Sūt at̄ septē cause: q̄rū q̄libet sufficeret hoīem cōpellere vt fateat̄ se in se nihil iuris habere. Prima qz tu dñe nos creasti. Sicut ḡ nihil ī nobis boni est qd̄ tu nō creaueris: ita dignū est q̄ oīa bona n̄ra sūt tua q̄ nullo mō licet auferrī a te sc̄to sc̄to: ne sacrilegiū p̄mittam⁹. Cur ḡ nō abnegarem⁹ nos q̄ n̄ri nō sum⁹. Itā q̄ncūq; aliqd̄ a nobis abnegamus: nec h̄ abne-

gatū p̄p̄ te cōferimus sed aliūde q̄tū libet etiā modico t̄pis spacio donamus mox alienū inuadimus. Secūda cā est: qz nos et̄ni morti deditos tua morte p̄ci osissima redemisti. p̄ oibus mortu⁹ es: vt q̄ viuūt iā sibi nō viuāt s̄ ei q̄ p̄ oibus mortu⁹ ē: vt d̄t vas tuū elc̄m. Ergo sicut oēs z totos redemisti. Sic z omnes z toti tui sūt. Qui vult ḡ saluus eē restituat tibi illū p̄ciosissimū sāguinē quez p̄ eo fudisti. Tercia qz nos inq̄tos omib⁹ bonis tuis z auersos a te p̄p̄ pctā a dyabolo defēdisti postq̄ a te n̄ro dño recessim⁹ turpiter z iniue sub tua p̄tectōne esse merito nō debemus. Sicq; nos hostis siue defensione captiuos h̄is ad suam volūtatem debuisset in eterna supplīcia demersisse: nisi tu ex sup̄abūdātī bonitate nos defendisses ab eo: z ad penitentiā refuasses: z p̄pter hāc cantaz p̄p̄ sumus tui fui q̄si ab hoste suati. Similit̄ tui sūt q̄cūq; p̄ tuā grām laqueos dyaboli euitauerint: z ideo tibi nihil auferrī debet ex eo q̄ vel te dāte nō cecidit: vel si ceciderat est erectū. Quarta causa est qz cū et̄nā mortē pctis n̄ris meruissem⁹ tu nos reduxisti ad vitā: eā dimittendo. Cur ḡ tibi nō viuem⁹ nos penit⁹ abnegando a q̄ habem⁹ q̄ eternaliter mortui nō sum⁹. Quinta causa est qz eadē bonitate q̄ nos creasti etiā cōseruās ne ī nihīlū redigamur. Quō enī aliq̄ subsistere valeam⁹ nisi te cōseruāte. Si ḡ tu es vita n̄ra: nulli alij viuere debem⁹ sicut nullo alio subsistere valem⁹. Sexta ē securitas. Qui enī se totū abnegat vt tu eū habeas q̄ sibi perijt vt tibi valeat q̄ sibi nihil est vt tibi aliqd̄ sit. Si nihil in se habet: nihil sui amittere timet: s̄ sp̄ securus est te quod tuum est cōseruare. Si minentur ei pene inferni vel ignis purgatorius parum timore eorum afficitur quia cantabit vacuus corā latrone viator: z se nō timet p̄dere q̄ se abnegat. Si enī tu eū q̄ tu⁹ est ad penas mittere vel

les: sp̄ tñ de te in bonitate sentiret paratus sustinere qđ velles: nec diceret: cur ita facis. Qui p̄dicta sententia nō placet: da ei dñe se abnegare vt intelligat. Septima na dño causa deberet maxime nos vrgere: scz vt tibi vices redderemus: siue repēderem⁹: qz puer datus est nobis: et filius dat⁹ est nob qđ das q̄tidie te nobis in cibū: z tandē dabis te nobis in p̄mū: z in mercedē magnā nimis. Dñe qđ dignū potit esse tātis bñficijs tuis: qđ ad hoc dignū poterim⁹ dare. An optet aliquid p̄ter id nō penitus abnegare et tibi dare dulcissime dñe. Si vnus homo esset tantū q̄ti oēs creature q̄s vnq̄ fecisti: q̄tis esset si daret se totū tibi qđ dedisti te totū nobis. Cuius bonitas in infinitū p̄ponderat: qui se putat meliore q̄ te tñ de se reseruet sibi: q̄to meliores q̄ tu: p̄pter hñdō cām dicis. Si quis vult venire post me: abneget semetip̄m: imo dñe iā cogor dicere saluo dño tuo qđ nullus semetip̄m valeat abnegare. Qñ enī se abnegabit qđ nunq̄ aliqd iuris i se habuit. Sz dñe in h̄ dño ostēdis maximaz gratitudinem tuā vt h̄ tanti estimēs vt qđ cū q̄ in se sibi aliqd iuris vsurpauerat. Si ab h̄ ceciderat z ulterius se tibi rape nō attēptat. Da mihi dñe vt me abnegē imo vt reddā qđ rapui violenter. Debemus autē fm̄ legē ablatū reddere i quadruplū vt nō solū nos s̄ z n̄ra reddam⁹ scz naturalia fortuita z gratuita. Naturalia sūt qđ cōiter natura oībus hominibus amīstrat. Qued az in aīa tñ: vt intellectus z affect⁹: qđdam i corpe mediāte aīa vt quinq̄ sensus interiores. Reddamus q̄ intellectū: s̄ suū p̄pūm reliq̄ntes qđ nos multū a cognitiōe dñitatis impedit. Qđiu enī hō sensu suo ita innititur vt ab eo recedere nolit: viz sensū alterius q̄stumcūq̄ rōnalem app̄hendit. Faciendū igit est fm̄ aplm̄. Quicunq̄ inter vos sapiens esse vult: stultus fiat vt sapiēs sit. Si enī humiliter se stultus

reputaret ad tēpus: tūc verā sapientiaz a te siue a tuis app̄hendere posset: quia vbi humilitas ibi sapientia. Paulus ei credid didicisse euāgelū in illis trib⁹ diebus cū cetus eēt. Reddam⁹ etiā affectū deo sp̄ postponēdo n̄am volūtātē volūtati diuīe: z maxie i orōne n̄ra: qz in orōe n̄re vtilitati suā debem⁹ p̄ponere volūtātē: immo sua volūtās si ea recte vtimur sp̄ ē n̄ra vtilitas. Sepe at venit de p̄po sensu qz nō credim⁹ dñi volūtātē eē q̄cqd circa nos cōtingit: z ita abutimur ea min⁹ grate suscipiēdo: sicut d̄t aug⁹. Optum⁹ ille tu⁹ mīster ē qui nō h̄ a te audire desiderat qđ ip̄e voluerit. Sz h̄ velle qđ a te audiet. Sz cū his duobus scz intellectu z affectu z q̄nq̄ sensus exteriorē reddamus mortificādo eos ab oībus vanitatib⁹ z ad tuū obseq̄m cōuertēdo. Iā aliq̄stulū habem⁹ de prima pte quā nobiscū abnegare debem⁹. s. de naturalib⁹ bonis. Scda ps sūt fortuita qđ dicere possum⁹ t̄palia z amicos. hec enī oīa calcāda sunt ne impediāt tuum amorē. An⁹ enī amat te qđ tecū aliqd amat qđ nō p̄pter te amat vt d̄t aug⁹. Valde deberet hō indignari diligē modica quē tāte dignitatis fecisti vt ei liceat te amare. Oculti⁹ at nocet nimi⁹ amor amicoꝝ q̄ t̄paliū qz tetigit se velamine caritatis ita qđ sepe putet hō caritātē eē qđ dilectio ē carnal: qđ ita dulciter z suaviter mētē captiuā tenz qđ nesciat hō qz duris vincul fuerit ligat⁹ nisi postqz fuerit absolut⁹. Sic totū cor: n̄m tuo debem⁹ amorē q̄cqd de eo alii damus tibi subtrahim⁹. Necessariū q̄ est vt oīa que fortuna nob̄ offert diligēda siue res tēpales siue amicos p̄p̄ te abnegemus. Tercia ps restitutiōis sūt q̄tuita: scz vtutes q̄s in fōtē suū penit⁹ refūdere dēm⁹ nihil ex his nob̄ ascribēdo. Sz tibi a qđ oē donū p̄cām p̄ eis ḡtes referēdo. Si oīa qđ in his trib⁹: scz bonis naturalibus fortuitis z q̄tuitis inueniunt⁹ abnegamus

abnegatam⁹ in qđ
nō nobis ininū
venerunt abne
gare. Niderādū est
qđ p̄cōis sit nob̄
analem⁹ p̄ ip̄m
Cui autē a cr
dōnū suū fūcū
intelligere qđ
magis magis ē z onus
p̄cōis dōn⁹ z qđ sua
dico aut cruce
habere b
z seruēs
vnde vnde vt debet
d̄t latī
fundum. B
cuiam eo qđ n
z hoc
amam⁹ z la
engit z h̄ est
fideles vt de
qđ nō sp̄ cōtinua
nō p̄cōtollim⁹ z ab
vnde vnde
p̄ h̄ dñi
humilitate
q̄nq̄. Sicut enī
cogere sic
mi s̄tū n̄ra
tu ego
nōdē
nōdē
vnde vnde
ra q̄cqd
vnde vnde
cādo qđo tu
q̄tuita. Sicut enī
oīa indignis de me
vnde vnde
vnde vnde
ad indulgēdū
vnde vnde boni
z depm̄

De similitudinibus

nos tibi quod fraudauimus in quadruplum restituumus: et hoc sit nobis initium vite perfecte sic nosmetipsos penitus abnegare.

Quinto considerandum est quale mercedium perfectio sit nobis propositum ut ambulemus per ipsum scilicet crucem nostram tollamus. Crux autem a cruciatu dicitur dñe si crucem nostram tuum fuit diceret secundum opinionem eorum hoc intelligeret quod nesciunt quod nostra iugum tuum suauis est et onus tuum leue. Nec sentiunt quod bonum et quod suauis tuus sit spiritus in nobis. Dico autem crucem esse cruciatum cordis quem de hoc habere debemus quod non sumus ita fideles et seruientes in omni fuitio tuo et laude tua ut deberemus. Hec crux habet longitudinem latitudinem sublimitatemque profundum. Debemus ergo habere cruciatum eo quod non tantum humiliamur ut deberemus: et hoc est profundum crucis. Non tantum amamus et laudamus quod tantum bonitas tua erigit et hoc est sublimitas non sumus tam fideles ut deberemus: et hoc est latitudo quod non semper continuam nec laudem tuam copiose extollimus et ab infidelitate totius uisus desistimus: et hoc est longitudo. Ad profundum humilitatis cogit nos prima propria cognitio. Satis enim est homini ad humilitatem cognoscere seipsum: maxime si recordamur iniquitatum nostrarum antiquarum: quoniam in conspectu tuo egimus. Deus meus quod reuera tantifidelis nobis es quod etiam in peccatis nobis existibus peccata dimittere: et gratiam tuam tantum habundanter sicut uellemus largiri es paratus. Quanto maiora quod de te presumit: tanto magis necesse est eum humiliari quod tanto nequus egit pro te peccando quanto tu interi largi ei benefacere cogitabas. Unde Bernardus. Quanto benignius de illo tanto indignius de me sentire cogor. Item defectus quotidiani humiliant eo quod ita instabiles in laude tua sumus: imo nunquam in eodem statu permanemus. Quanto tu quotidie prior es ad indulgendum: tanto plus humiliat pro tua delinquere bonitatem. Item pondus gratie humiliat et deprimat: cum considera-

mus quod ea indigni sumus: quod magis in inferno esse merueramus. Item quod tu tantum humiliatus es pro nobis dñe deus meus. Item quod in natura diuinitatis tue omnem excedis humilitatem cui si uelimus silari necesse habemus humiliari. Item quod admodum tantum fugidi sumus: ut nec amore nec laude: nec in aliquo respondere tue bonitati possumus. Hec et multa alia quod magis contra sunt ad humilitatem nobis sufficiunt imo superbie alium locum relinquunt. Valde autem necessaria est nobis profunditas humilitatis ad tuam sublimitatem: quod quanto quis se reputat indignior tanto magis gratus est beneficiis et quanto gratior: tanto magis laudabilior. Et quod maxime gratus est maxime te laudabit. Da igitur nobis dñe ueram humilitatem: id est ita cruciari: quod in hac uita non possumus ad plenum humiliari: ut sic habeamus crucis profundum

Humilitas crucis est cruciari pro eo quod te ad plenum laudare non possumus et amare quod contra amoris tui habeamus quod lingua dicere uel quis intellectus sufficiat capere nescio. Si aliquid gratis amare uolumus ubi melius quam in te amore nostrum locabimus. Si pro muneribus quis pro se dabit. Sed quanto plus permittis: tanto magis gratis amari mereris. Si amari uolumus eos qui nos amant quis equum tibi nos amat. Et si expectamus et desideramus ut quis extorqueat a nobis amari. Nonne tu es deus meus quod tanta crebro pulsas et medicas ad ostium nostrum. De prebe fili cor tuum mihi imo et sepe repulsus te ite iugeris impudenter. Si deo aliquid uolumus diligere quod bonum cur non potest te imensum bonum quod totum nostrum tibi uedicis affert ut bonitatem tuam amemus et laudemus. Si deo aliquid dignum iudicamus amore nostro quod tanta fecimus pro te: cur non iudicamus silari de te qui tot et tanta fecisti pro nobis. Si uero consideramus passiones tuas tu animam tuam pro nobis dignatissime posuisti ut totam animam nostram possideres. Infinita sunt dñe qui nos te amare compellunt quod om-

nia q̄ creasti tuaz p̄dicat bonitate: qm̄ q̄
 in oibus nō intelligat nō tibi sed tue im-
 purit̄ creati. Sed qz p̄batio dilectōis
 exhibitio est opis. Necesse habet aia sic
 se cōformare ad dilectionē tuā: vt sicut
 te habes ad eaz: sic sp̄ se ad te habere ni-
 tat̄. Maxime aut̄ in istis. Primo sicut
 tu amas sp̄ ita z ip̄a sp̄ amet: z hoc ostē-
 dere tibi nitat̄ vt oēm affectū suū tue cō-
 tēperet volūtati. Sūt aut̄ q̄tuor affecti-
 ones ad q̄s alie reduci p̄nt. s. gaudium:
 dolor: spes: z timor. Prime due sūt cir-
 ca p̄sentia vel p̄terita: z alie due sunt cir-
 ca futura. Sic igit̄ tibi cōformare n̄as
 affectiones debem⁹ vt de oibus q̄ tibi
 aduersa sūt timeamus z doleam⁹: z que
 tibi honesta de his speremus z gaudea-
 mus: oēs alias affectōes de cordib⁹ no-
 stris effugantes q̄nta vtilitas in h̄ esset
 q̄ falsas z inutiles affectōes vitaz vti-
 q̄s. Si hō se de fm̄ has q̄tuor affectōes
 exat̄az qm̄ aliq̄s motus sentiret: quō tu
 eū eriges dñe solus nosti. Si enī originē
 motū n̄r̄oz diligenter aduerteremus:
 sepe inuenirem⁹ eē vitij q̄s putauimus
 esse virtutis z sepe illo impedimur q̄ cre-
 dim⁹ p̄ noueri. Secūdo sicut sp̄ habes
 nos p̄ ocul̄ tuis: ita etiā te sp̄ debem⁹ co-
 gitare p̄ntem: h̄ cogit nos ab oibus co-
 gitationibus nostris v̄bis factis z mo-
 ribus esse sub moderamine discipline: q̄-
 niā nō auderet sp̄sa inhoneste se habe-
 re sponso suo p̄sente: imo i oibus inten-
 deret tibi placere z querere a te cōsiliuz
 z auxiliū: vt in oibus fm̄ tuam posset
 agere volūtate. Tū aut̄ in oibus tibi pla-
 cere intendim⁹: sp̄ securā cōscientiā ha-
 bebim⁹: etiā si se aliqd̄ minus vtilē p̄-
 ter te intentioni n̄re ingesserit incidēter.
 Tercio sicut sp̄ z cōtinue seruis nob̄ om-
 nia oia n̄ra opando vel sustinendo: ne
 esse desinamus vel p̄ alios vel quocun-
 q̄ mō ita nūq̄ p̄ricula diei bone dz nos
 p̄terire qm̄ in tuo fuitio exp̄datur.
 Quarto sicut sp̄ tueris nos z custodis

ab oibus malis siue p̄ te siue p̄ tuos ita
 diligēter debem⁹ nos abstrahere ab oib⁹
 bus q̄ nos possent i tuo fuitio impedire.
 Quinto sicut largitas tua nūq̄ lassat̄ i
 dādo: ita nunq̄ debem⁹ volūtarie defi-
 cere in orādo. Sexto sicut sp̄ es benign⁹
 in relaxādo: ita uūq̄ debem⁹ defectib⁹
 n̄ris terri qm̄ statim post culpam veni-
 am postulem⁹. Quē ei cor hois ē distor-
 tū z a te q̄dam mō alienū multo est pro-
 nius ad leuitates: ad querenduz exteri-
 us falsas p̄solatōes q̄ sibi b̄n̄ apud se ef-
 fet. Tū nō est differēda acq̄sitiō venie-
 ne diuturnior recessus difficiliorē redi-
 tū opetur. Taliter nos debemus ad te
 habere: z sp̄ cruciari. Quē tū nō ama-
 mus vt debem⁹. Quō aut̄ te laudare de-
 beam⁹: z de q̄bus gr̄as agere debeam⁹:
 est in p̄ncipio sup̄ dcm̄. Da nob̄ dñe to-
 to desiderio ad amandū z laudandum
 te aspirare: z p̄ eo q̄ digne nō possum⁹
 cruciari: z hoc nobis tollende crucis sit
 altitudo.

Altitudo aut̄ crucis ē fidelitas sp̄
 sp̄m̄ cruciās z dilatās vt oēs ho-
 minē subiciat tue laudi ac fuitu-
 ti. Hoc maxie facit hoim̄ in orōe cōem-
 coges vt q̄cqd̄ sibi v̄l aliq̄b⁹ sp̄cālius sū-
 is desiderat qz eos humiles q̄damodo
 videt nihil tñ hoim̄ s̄ totū ad laudē tue
 desiderat bonitatis. Unde cū fidelitas
 maxie i orōe p̄sistat cōsiderādnz est q̄lit̄
 deat̄ orare q̄ voluerit exaudiri. Debz ei
 orare sapiēter ardēter humiliter: fidelit̄
 p̄feuerāter z p̄fidēter. Sapiēter vt oret
 q̄ tue laudi sūt exp̄diētia z p̄rior salu-
 ti. Si dō i q̄bus dā dubitam⁹ vtz expe-
 diat̄ sicut salus corpis z silia q̄ q̄q̄ no-
 cere q̄q̄z p̄desse p̄nt p̄ his sp̄ sub cōditi-
 one ē orādū. s. si tibi sit placitū z hone-
 stū. Ardēter. s. deuote v̄l ad min⁹ serio-
 se vt bene videamus qd̄ petēdū sit a te
 intente de corde nostro petamus: non
 alienis: sed proprijs verbis cordis vel
 oris: quia vtraz eq̄ intelligis z auscul-

De similitudinibus

tas. Humiliter vt nō de nro merito: sed
tm̄ de tua gratia confidamus: quīs enī
peccata dimiseris et quīq; aliqd tibi ser-
uire pcedas. Sp̄ tū tales nos reputare
debem⁹ quales nos ip̄os peccādo feci-
mus: q; nihil nisi malū p nos facere pos-
sumus. Fideliter vt in orōne offeramus
nos ad carentiā oīs gaudij: et ad patien-
tiā oīs pene: q; ad vtilitatē nr̄am cedere
valeat p tuū adiutorū: vt in exauditiōe
desiderij nr̄i actio tue laudem attollat.
S; dñe merebor sic offerēdo me tibi cū
tū vt totus tuus ad hec tenear etiā si nū-
q; volueris me exaudire. Perseueran-
ter vt nūq; cessare pponam⁹ a desiderio
oīm q; tibi sūt laudabilia et honesta. Si
qua x̄o in nobis vel in nr̄is supuenerit
necessitas quīs p hac sp̄ cū intentione
nō possum⁹ orare: tū aliquoties cū oīm
fidelitate q; possumus p ea orabimus.
et deinceps volūtati tue nr̄m desirij
pmittem⁹ sp̄ primā fidelitatē et si non in
actu: tamē in habitu retinētes. **L**ōfidē-
ter vt postulemus ī fide nihil hesitātes
Sūt autē septē cause q; cogūt nos tue cō-
fidere bonitati. Prima q; iustū eē desi-
derij tu das: et ad qd dares nisi etiā vel-
les exaudire. Secūda: q; nō ad nr̄am vti-
litatē: sed ad tuā glam volum⁹ exaudi-
ri. Tercia q; maiora que p nobis fecisti
aiant nos vt etiā de minoribus confida-
mus. **D**ia enī q; petere possumus tam
miora sūt q; q; dignanter p nobis es in-
carnatus et passus. **Q**uarta q; tam faci-
le est apud te in maximis q; in minimis
exaudire. **Q**uinta q; nos ad hoc puo-
cat tue cōsideratio bonitatis. **S**exta q;
intercessorē te iesu ch̄iste habem⁹ et oēs
sc̄tōs. **S**eptima q; infinitā ad nos ha-
bes bonitatē. Si enim modica dilectio
quā ad te habem⁹ ad hoc nos cogit: vt
in oībus tue volūtati libēter parere ve-
limus. **L**uridē de inestimabili dilectōne
tua non presumerem⁹. **A**lioquin fide-
hiores yctlemus apparere q; tu. **S**i tales

nos tibi exhiberem⁹ qualē te nobis eē-
uerso non crederem⁹. **S**ic dñe orabim⁹
et ppter b̄ in orōne cōfidentia habebim⁹
nihilomin⁹ tū cruciabimur q; hoc dignē
exequēdo oēm hoīem ad tuā laudem p
effectū trahere nō possum⁹: et amplecti
et hec sp̄ualis nostre crucis est latitudo

Longitudo autē crucis tue to-
ti vite nr̄e debet p̄mensurari vt
quīs cōsideremus tecū eē locū-
dum et te in domo tua laudare et in aby-
so tue dulcedis absorberi tamē nō tede-
at nos portare crucē tuā: cruciari sc̄z in
misera hac vita p tue laudis augmēto
Quid magni est dñe. Si tecū sim in pa-
tria vbi sum secur⁹ ab oīm malo: et vbi
habeam⁹ qcqd volo: da mihi dñe: vt nū-
q; me pungendo sic supant clauī timo-
ris et miserie hui⁹ vite vt ante veliz de-
scendere vel saltem deponi de cruce: q;
nūā a te dñe hoc fuerit mādātū. **S**ed ne-
q; hoc desiderare vt cū b̄ cito facias me
deponi. **S**ed vt semp malle ppter te
pendere in cruce q; a miserijs his facias
me ī abscondito sepeliri. **T**u enī dñe nec
descēdisti de cruce nec sic te deponi peti-
sti. **V**oluntas q; semp affligendi p aug-
mento tue laudis crucis erit lōgitudo.
Si quis ergo vult ve. p⁹ me: tollat cru-
cē suā et seq̄tur me q̄tidie. et sic currat p
mediū vie pfectōis. **S**i nos tollim⁹: do-
mine tu ip̄e portabis

Inē autē vitā pfectōis: id ē pseu-
rantiam in volūtate sp̄ p te pa-
tiendi innuis ī eo q; dicis quot-
tidie. **S**i ei vno die p̄us q; tu iusseris cru-
cem deponere volum⁹ eā q̄tidie tollim⁹
Qui autē pseuerauerit vsq; tu eā depo-
nas hic in abundāte laudis tue et sepul-
crū ingrediet pacis eterne. **Q**uis in b̄
x̄bo intelligere possum⁹ q; sicut crucia-
tus p tua laude q̄tidie deficiendo cadit
ita crucem quottidie tollere debemus:
laudis tue desiderij resumēdo **L**ux-
q̄to diuti⁹ iacet tanto difficilius tollit.

Liberalium Anselmi

Quia vero intentione in via ista sit
ambuladū inuis vltimo cū di-
cis seq̄tur me. Q̄d tam de gres-
su corpis q̄ de mētis possum⁹ intelligē
Quia mlti nō solū protātes crucē sed z
se suspēdētes in cruce te gressu corpis sē
secuti. Sēq̄mur igit̄ te nō tñ gressu bo-
noz op n: s̄z intentionē cordiū: vt nō solū
p̄sideremus q̄bus opibus nos p̄cesseris
S; q̄ intentionē feceris: z in hac te seq̄ stu-
deamus. Inuenim⁹ aut̄ q̄ i oibus cogi-
tationibus v̄bis z factis tuis p̄ncipalr q̄
siteris gl̄am tui p̄ris. Tu ḡ dñe iesu xpe
dirige intentionem nr̄am vt in oib⁹ gl̄am
eius q̄ramus z tuā: nos abnegādo p̄fū-
dū: sublimitatē: latitudinem z longitudi-
nē crucis portādo z i ea p̄seuerando ad-
laudem z gl̄iam tuā. Qui cū p̄fer spū
sctō viuīs ac regnas de⁹ p oia se. s. amē
Explicit anselmus de mensuratione et
laude crucis.

Incipiunt meditationes anselmi.

Domine deus

Domine deus da cordi meo te deside-
rare: desiderādo querere: q̄
rendo inuenire: inueniēdo amare: amā-
do mala mea redimere: redēpta nō ite-
rare: da dñe de⁹ cordi meo penitētie cō-
pūctōez: spūi cōtritōem: ocul' lachryma-
rū fontē: manib⁹ elemosyne largitatem
Rex me⁹ extingue i me desideria carnis
z accēde vim tui amoris. Redēptor me-
us expelle a me spūm supbie z concede
mibi p̄picius thesaurū humilitatis tue.
Saluator meus amoue a me furozē ire:
z indulge mihi seruu patie. Creator me-
us euelle a me animi rācorē z largire mi-
hi mentis dulcediem. Da p̄f clemētiss-
me solidā mihi fidē: spem cōgruam: car-
ritatē p̄fectā. Rector meus auerte a me
animi vanitatē: mentis incōstantiā: cor-
dis vagationē: oris scurrilitatē: oculoꝝ
elationē: vētris ingluuie: obprobria p̄-
xinoꝝ: scelera detractionum: curiosita-

tis puriginē: diuitiarū cupiditatē: po-
tentatū rapinā: inanis gl̄ie appetitum
ypocrisis malū: adulationis venenum.
p̄temptū inopū: opp̄sionē debiliū: auar-
icie ardorem: inuidie rubiginem: blas-
phemie mortē. Reseca in me temeritatē
me⁹ factor iniquā p̄tinaciā: inq̄tudinē
ociofitatē: somnolentiā: pigritiā: mētis
ebetudinē: cordis cecitatē: sensus obsti-
natiōem: moꝝ trutulentā: boni inobedi-
entiā: cōsilij repugnatōem: lingue effre-
natiōem: pauperū predā: impotentū vio-
lentiā: innocētū calūniā. subditoꝝ neg-
ligentiā: circa subditos seueritatē: ad-
uersus domesticos impietatē. erga pri-
mos duriciā. Deus meus misericordia
mea oro te p̄ dilectū filiū tuum da mihi
opa misericordie: pietatis studia. cōpa-
ti afflictis. Subuenire egenis: succurrē
miseris: cōsulere erroneis: cōsolari me-
stos: releuare opp̄sitos. paupes recreare
flebiles refouere. dimittere debitoribus
p̄cē in me peccātib⁹: odientes me dilige-
re. p̄ malis bona reddere neminē despi-
cere s̄ honorare. bonos imitari: malos
cauere: v̄tutes amplecti. vitia reijcere.
in aduersis patientiā: in p̄speris cōtinē-
tiā. custodiam oris: z ostiū circūstantie
labijs meis. terrena calcare. celestia siti-
re. Ecce plasmator meus multa rogavi
cū nec pauca p̄merui. Fateor heu: fate-
or nō solū q̄ postulo nō debent bona: s̄
multa mihi debent z exquisita supplicia
Animant me publicani meretrices z la-
trones q̄ a faucib⁹ hosti momētane eru-
ti: sinibus recipiunt pastoris. Tu enim
oim factor de⁹ licet in cūctis tuis sis mi-
rabilis opibus: mirabilior tamē in vi-
scredibus crederis pietati. Vñ de te met
p̄ quēdā tuū dixisti: miseratōes eius su-
per oia opa eius z q̄si de singulo loquē-
tem de vniuerso p̄lo tuo dixisti p̄fident
misericordiā meā nō disp̄gā ab eo. Mul-
tū eni sp̄ms. nullū abicis: nullū phore-
sis nisi q̄ te forte amēs exhoruerit. Er-

Medita

percutis: sy
ad multum tribuis de
suscceptor: n
mango mali co
pmer
adhuc su
susap
Reuocae e
toz p̄cē ā
merē
lappū repa
pulla
mee qd c
nullū cōfi
Distē
gradiedi s
pol
p̄ miaz
timoe tu
metu
lencia
p̄cip
meū
mensu
seme
pl
placane
cōtr
acceptas co
mens
hys 5 im
de flamm
p̄
me
recedit ip̄s
meū in v̄
fictōis me
ne: Ecce
necrogant
remouet me
sue cordis
p̄
pa. hys vice
p̄mā. hys